

СВОБОДА

LIBERTY

Часопись для руского народа в Америці і орган „Руского Народного Союза“.

Рік XVI. Нью Йорк. Четвер, 30-го Цвітня 1908. Число 18.

Vol. XVI. New York, N. Y. Thursday, April 30, 1908. No. 18

ВАЖНЕ! ВАЖНЕ! Руско-Народний Союз в Америці приймає в місяцю Цвітні і Маю с. р. нових членів від 16 до 35 літ без вступного а від 35 до 40 літ за половину вступного.

Дано від гол. Уряду Р. Н. Союзу в Джерзі Ситі, Н. Дж. дня 20 Марта 1908.

Н. Нирчів предс.

А. Шаршонь нас.

С. Ядловский фінанс. секр.

Т. Лабовский рекорд. секр.

Повідомлене.

Отсим подаєсь до загальної відомости всім відділам Р. Н. Союзу, що Х. Головна Конвенція Р. Н. Союзу в Америці відбудеться в місті Philadelphia, Pa. на днях 7, 8, 9 і 10 Юнія б. р.

На підставі § 90 статутів Р. Н. Союзу, кождий Відділ, котрий сповняє всі свої повинности взглядом Р. Н. Союзу, має право вислати одного делегата на Конвенцію, котрий мусить бути членом Р. Н. Союзу. В тій цілі число членів буде залежати від числа осіб, котрі належать до Відділу і Р. Н. С. чи то на ціле чи на половину посмертного.

Делегат заступаючий відділ, складаючий ся з не більше як 50 членів, має право до одного голосу, делегат заступаючий відділ, складаючий ся з більше як 50 членів, а не понад 150, буде мав 2 голоси, а делегат, котрий буде заступав понад 150 членів, буде мав 3 голоси.

Всі відділи, котрі суть управнені до більше як одного голосу, можуть вислати на свій власний кошт на кождий додатковий голос одного делегата.

Відділи, котрі не хотять вислати делегатів, можуть дати заступництво делегатови другого відділу.

Жаден відділ, котрий не сповнив всіх своїх обов'язків взглядом Р. Н. Союзу, як несплачене вповні розмету або других належитостей, невиконане ухвал, розпоряджень або статута Р. Н. Союзу, невиконане старих довгів за відзнаки, книжочки, не буде мав права вибору делегата.

Всі делегати, мають бути вибрані 30 день перед Голов. Конвенцією і їх імена мають бути донесені Голов. Урядови на руки рекордового секретаря Р. Н. Союзу також в 30 дней перед Голов. Конвенцією.

Кожний вибраний делегат, має бути заосмотрений в повномочіє від дотичного відділу, заосмотрене печаттю і підписом місцевих урядників, як також мусить вміти читати і писати.

Місце і час, в котрий відбудеться конвенція як також порядок конвенції, буде оголошено пізніше.

Від Голов. Уряду Р. Н. Союзу в Америці.

Jersey City, N. J. Apr. 15. 1908.

К. Кирчів, председатель. А. Шаршонь, касіер.

С. Ядловский, секр. ф. Т. Лабовский, секр. рек.

Відозва.

До всіх пп. місцевих Секретарів Р. Н. Союзу.

Поважані Панове!

Отсею дорогою звиває ся всіх тих пп. Секретарів, котрі ще не звозили прислати всіх старих грамот і блякетів, щоби зробили се сейчас, щоби могли ми вислати всім членам нові грамоти, котрі від давна лежать готові в офісі і нищать ся.

Старі грамоти і блякети присилайте в комплекті не по 2 або 3, щоби не мусили ми вислати по пару грамот, а тимсамим заощадите нам праці і непотрібних видатків поштових.

Тим членам, що вступили до Р. Н. Союзу перед днем 1 Марта 1907, нових грамот не можемо видати без блякетів, понеже того вимагає реорганізація Р. Н. Союзу.

Від Головного Уряду Р. Н. Союзу.

К. Кирчів, голов. председатель. Т. Лабовский, гол. рек. секретар.

Від Головного Уряду Р. Н. Союзу в Америці.

Розмет за місяць Марець 1908.

В. 1.	Майчак Никита ум. 28.I. 08.	400·00
В. 114.	Іван Фецько ум. 16.II. 08.	700·00
В. 48.	Почв. Кушвара Йос. ум. 30.I. 08.	1000·00
В. 7.	Канчуга Андр. ум. 2.III. 08.	1000 00
В. 161.	Галашник Юрій ум. 6.III. 08.	1000·00
В. 28.	Масляк Теод. ум. 9.III. 08.	500 00
В. 20.	Дубас . н. м. Марії ум. 3.I. 08.	400 00
В. 87.	Сухиня Марія ж. Гната ум. 23.I. 08.	400 00
В. 114.	Малош Юлія ж. Юрія ум. 17.II. 08.	400·00
В. 52.	Явішевська М. ж. Григ. ум. 28.II. 08.	400·00
В. 53.	Владика Юлія ж. Мих. ум. 3.III. 08.	400·00
В. 56.	Драган Марія ж. Йос. ум. 18.III. 08.	400 00
В. 32.	Тирпак Мих. на рах. посмертного	100 00
В. 80.	Чучий Федор на рах. посмертного	100·00

Разом 7·200·00

Платня гол. урядників за Марець 165·00

Адміністрація Союзу за Марець 56·10

Весь розхід виносить 7·421·10

Розмет платить 8066 членів на ціле посмертне (кождий по 0·88 дол.) і 748 членів на пів посмертного (кождий по 44 цнт.). Крім того кождий член платить за орган „Союзу“ по 10 цнт., на Фонд Резерв. по 2 центи, на Фонд Народний по 1 центі, на Ф. Відних по 1 цнт.

Член на ціле посмертне платить 1·02 дол., а на половину посмертного 58 цнт.

К. Кирчів, председатель.

С. Ядловский, секретар.

А. Шаршонь, касіер.

Новинки.

КАЛЕНДАР.

Цвітень.

30	Ч.	Симеона прп., Адрія.
1	П.	Май. Йоана пр., Косм.
2	С.	Йоана преп., Хрост.
3	Н.	2. о Том. Теод. пр.
4	П.	Януарія свмч., Дес.
5	В.	Теодора еп. Витал.
6	С.	Георгія муч., Алекс.

— Після безнастанних поголок в англійських часописах треба припускати, що в короткім часі в стейті Нью Джерзі по всіх фабриках стануть видаляти з роботи усіх неситизенів. Передовсім заповідують се компанії желізничі. Бувби се страшний удар для емігрантів і тому радимо, щоб на всякий случай кождий, хто має лиш до сего право старає ся о горожанські папери.

— Конкурс на історію України. Видавництво „Український Учитель“ закликає, щоб хто написав коротку й популярну історію України, котру видавництво має думку видати. Книжка повинна мати не більше 7—10 аркушів друкованих. Плата за аркуш 50 карб. Прислати треба до 1. января 1909 року.

— Михайло Комич в Вінніпегу винайшов найновіший спосіб як робити гроші. Він зайшов

до skleпу, замовив товарів і платить купцеви паперовою десятикою. Купець поглянув на гріш і побачив, що се підроблений а до того дуже неудачно. На горі є надрукований великими буквами „Bank“, втак в середині є портрет Cassie Chadwick а на долинні малими буквами надрукував: „Ми потребуємо грошей“. Комича арештовала поліція і віддала до суду. При ній знайдено цілу купу подібних грошей.

(Кан. Фар.)

— 3 Langoam Sask., доносять що много Духоборів з тої околиці бере ситизенські папери і сідає на державних землях. Розумнішим Духоборам надокучив ся вже старий лад комуністичний і тепер старають ся вони жити так як другі культурні люди.

Кан. Фар.)

— Американці не тратьть много часу на такі річі як женячка. Тими днями їхав треном до Мінеаполіс, Мін. редактор одной газети. По дорозі познакомив ся з дівчиною що їхала тим самим поїздом, ну і в годину пізніше — повінчали ся. Ціле їх знакомство тревало всього на всього дві і пів години.

— Як доносять з Шіка о, Ілл., то про щастє в нещастю може говорити Італієць Вентура До-

мініко. Він вилетів вікном з третого поверха на брук, однак в сей спосіб, що летючи в долину перекинув ся два рази — і станув на ноги здоров і цілий. Навіть запалена люлька не згасла ні вилетіла йому з рота під час сьой воздушної подорожі.

— Як доносять з Oil City, Pa., то страшний пожар лісів в повіті Venango на просторони 10 миль квадратних угасила колись то великанська злива. Навіть найстарші люди не тямлять такої зливи якій лише треба заглянути угащене пожару. Сей пожар наробив шкоди в дереві на суму 100 тисяч дол.

— Розбите корабля метеором. До Квінстауна в Австралії наспіла вість о дивнім розбитю корабля. Корабель той називав ся „Екліпсе“, мав 1469 тон містоти і плыв з Нью-Кестл до Сан Франціско. По 85-дневній дорозі на стала нараз страшенна буря на морі. Громи били за громи, а нараз впав метеорит на передню щоглу, розбив її і кинув на поклад з такою силою, що аж цілий корабель затряс ся. На тім не скінчило ся. Метеорит пробив цілу передню часть корабля і впав в море, але до корабля зачала тепер напливати вода. Залога ратувала ся тим способом, що через чотири дні як ніч так день помпувала воду. Коли однак не можна вже було ніяк удержати корабля верх води, а нігде не видно було якогось корабля, котрий прийшов би на поміч, приказав капітан Ляссен спустити лодки, набрати, о скільки ко то лиш було можна, провіанту і покинути корабель. Ледви що залага відплила від корабля, як він зараз затонув. Цілих 15 днів і ночий плыла залага на малих лодках і мала ще лиш тільки поживи, що на кожного припадало по два кусники сухаря і кашку води на день. Остаточно й того вже не стало. Три моряки померли і їх вкинено в море, а пажори, що день і ніч плыли за лодками, зараз їх пожерли. Від того місяця, де корабель затонув, аж до найближчої суши, до Зендвігських островів було 400 морських миль. Мимо того залага глїла відважно з напруженем всіх сил і остаточно дістала ся на якийсь остров, звідки всіх дуже ослаблених відставлено до шпиталю в Говнолюлю.

— Нові церковні приписи про подружжє. Епископські ординари оповіщують в своїх диєцезіях новий декрет про заручини і подружжє. Сей декрет видано з розпорядження і згодою папи Пія Х. конгрегацією Триденського з'їзду в серпни 1907 р. Декрет заводить деякі зміни в дотеперішних приписах про закрючуване заручин і подружжє католиками всего світа та починає ся словами: „Ne temere inirentur

clandestina conjugia. (Щоби легкодошно не заключовано похитних подружж). Від своїх початкових слів декрет називає ся „Ne temere“, а обов'язує від Великодня (лат.), се є від дня 19 с. м. Від того дня мають до него примінювати ся всі католицькі душпастирі при уділюваню подружж. Декрет „Ne temere“ постановляє що до заручин, що від тепер лише ті заручини буде церква ушляхити за важні, які стверджено письмєнным актом про закрюченє заручин. Сей акт мають підписати обоє заручені, а крім того або бодай два свідки; отже коли підписує парох, то підписи свідків непотрібні. Коли обоє або одно з заручених не уміють писати, то в акті мусить се бути виразно зазначене, і мусить ся покликати ще одного свідка до підпису. Доси церква для важности заручин не вимагала крєвчєно письмєнного акту. Але що заручини в деяких випадках могли уневажнювати подружжє, включєне пізніше з иншою особою і звідти випливали спори і непорозуміння що-до признання факту зівраних заручин, тому декрет „Ne temere“ хоче на будучє зарадити тим спорам.

— Засипане місто. Перший раз від часу страшної катастрофи дня 8. мая 1902 р., коли то вибух вулкану Мон Пеле на острові Мартиніці засипав в кількох мінутах ціле місто Сен-Пєр, а в нїм і 35.000 людей, загинуло пристані під сим містом дня 21. лютого с. р. пароплав французького товариства заатлантичної плавби. В тім самім часі оглядав і губернатор острова Мартиніки перший раз розвалини цвітучого колись міста. Його повитав там п. Ернуль, котрий в часі згаданої катастрофи був заступником бурмістра в місті і зі всіх урядників і достойників міських лиш один пережив катастрофу. П'ять тисячів людей, що осіли знову на давних розвалинах, жадає, щоби місто се на ново відбудовано. Великі торговельні фірми кажуть запрятувати румовище зі своїх ґрунтів і постановили побудувати на них нові skleпи і магазини. Власть не заняли доси ще ніякого становища супроти сего проекту відбудови, але піддержують справу в той спосіб, що кажуть очищувати з румовища улиці в місті і гостинці, які ведуть до него. Дивним дивом брук на улицях, тротуари і каналізація удержали ся зовсім добре. При усуваню румовища видко місцями сліди нагадуючі страшну катастрофу з 1902 р.

На памятник Т. Шевченка в Києві.

В. Мартинюк, з Chippewa Falls, Wis. 1 дол.

Хто слїдує дальше...

Лесь Мартович.

ВІЙТ.

(Конець).

III.

І вибрали Петра Коваленка війтом, а він іще не розумів, що з ним діє ся. Аж як дали йому громадську печатку, то тоді йому трохи в голові прояснило ся.

Старий війт, Стенан мав до нього промову. Він не говорив, але бив Петра гримкими словами.

„Уважай мой! Петре, уважай! Ти знаєш, що ти тепер?!“

Петро спустив очі в долину.

„Ти тепер найстарший в громаді“ — гримів Стенан. — „Що ти скажеш, так має бути, а всі тебе мають слухати. Але ти ніякої кари не бій ся, бо ти на те війт у нашій громаді, аби тебе карали. А як тебе покажуть? Кажуть тобі гроші заплатити. А ти відки даш? Свити з тебе не возьмуть, бо не твоя, вона наша громадська. Як своє відвітуеш то маєш отут до канцелярії принести свиту й чоботи тай віддати назад громаді!“

Тай Іван Хворостюк мав до Петра промову.

„А за громадою оботань!“ — говорив Іван кашливим голосом. — „Най тебе тепер віщо не обходить, та лиш собі дбай за громадою. Печатки нікому не дай, ані не дай свої руки на таке діло що громаді шкодить. А при виборах голосуй заєдно на нашого мужицького кандидата. Не зрадь громади, аби тебе й на вогни пражили!“

„Бо як зрадиш, то не маєш чого до села вказувати ся, бо тебе забють!“ — доправив один молодший радний.

А Петро Коваленко так відповів:

„Я, панове господарі, своє право розумію. Я маю служити громаді. Я був пастух, то пильнував людську худібку, най кожний скаже. Мені за худібкою так було жаль, як за рідною дитиною, не гріх і побожити. А тепер сам собі сужу, панове громадо, усічіть мені голову на порозі як гадині сорокати, коли-б я громаду зрадив!“

Так Петро Коваленко настав війтом, покинув свою буду тай переніс ся на мешкане до громадської арешту.

IV.

Який із Петра був війт? Ви виділи коли маленького котика, що кожного пса боїть ся? Але як такого котика притисне пса у куті так, що котик не має куди втікати, то він і очі видрапає псови.

Отак же й Петро Коваленко.

Він усіх бояв ся. Бояв ся кожного чоловіка, кожної баби, а може чи й не кожної дитини в селі. Про жандармів та панів то й вгадувати нічого: їх кожний боїть ся, не то Петро Коваленко. — Та за те Петро Коваленко додумав ся до того, що він на те війтом, аби його кожний лайдак з міста нападав, а він щоби боронив ся.

Через ту вічну суперечку з панамі в місті так рідрагував ся Петро Коваленко, що може з жандармів, або урядників хто й хотів із добрим словом до нього підійти, а він усе таки нікому не вірив, та як лиш міг, робив на перекір.

Нераз, бувало, прийде жандарм до села та жадає від Коваленка печатки, яко знаку, що відбув свою патрулю. Та Коваленко не дав. Жандарм дивував ся:

„Чому не даєте печатки“ — говорив; — „коли не вірите, то прочитайте, що то на ніяку зраду“.

„Е! Як би я читати знав“ — говорив Коваленко — „то я би панів не бояв ся, лиш пани мене“.

„Буду мені не заїцитуєте, свиту не заберете, а арешту не бою ся, бо заєдно мешкаю в арешті“.

Незабаром прийшли вибори на посла. Староста наказав аби кожний війт був виборець. Се Коваленкови й не треба було наказувати, бо громада вже давно постановила післати Коваленка виборцем до голосована.

Став Петро Коваленко виборцем, дали йому карту голосована, а громада написала на карті руського мужицького кандидата. Як ішов Коваленко до міста, то йому наказували:

„А уважайте, війте, аби пани вам картку не вкрали, або щоби не приписали польського посла“.

Не треба було Петрови Коваленкови два рази нагадувати. Пішов перед панів із таким завязком, що як кара, то кара, як кримінал, то кримінал, а свого не попустить.

При комісії виборчій був і староста, були й комісарі, жандарми ще й пани з ради повітової. Видірали Коваленкови карту, пхали другу, якийсь його і по свиті потяг, але Коваленко не подав ся. Не зламив ся навіть на гроші.

Як прийшла на нього черга голосувати, то Коваленко виняв карту, розложив її тай тицьнув самому старості під ніс:

— „Давіть ся, пане старосто, що я голосую на руського посла.“

Староста збентежив ся: „Не можна показувати — сказав — „бо се тайне голосоване“.

„Я не маю з чим тайти ся“ — відрубав Коваленко — „а ви пане уважайте, аби сьте голос не вкрали, бо як кара, то кара, як кримінал, то кримінал, а я свого не попусти!“

Хоч викинули Коваленка за двері, але руський посол перейшов.

По виборах довідав ся староста, на який то спосіб став Коваленко війтом тай зараз його з війтівства скинув, а все таки Петро Коваленко хоч за такий короткий час прислужив ся громаді.

Громада за ті його заслуги дарувала йому свиту тай чоботи.

Пішов Коваленко назад пасти худобу та вже й забув за своє війтоване, лиш часом, як розлютив ся на яке теля, то кричав:

Та ти, дурне теля, мене не слухаєш? Таже я громаді служив. Я бідний невчений пастух та обстав сильно за громадою. А щоби то було, як би я був учений тай маючий господар? Тоді я взяв би панків у крипи, що змикали би передо мною, як теля у сіянок“.

Наша церков і її вороги в Америці.

Пише о. П. П.-н.

(Дальше).

А треба шановному читателю знатище й те, що католицька церков, стоячи непохитно на сім становищі, що духовна її власть є вища від всякої світської влади, боронить рішучо своїх прав конкордатами запоручених і не відступить від своїх засад, хоч малаб через те потерпіти не знати як велику духовну чи матеріальну втрату. Класичний приклад сего бачимо на сучасній Франції, де споганілий, жидівсько-масонський уряд хотів конечно вирвати з під впливу римської Столиці французку, католицьку церков, щоб відтак зовсім її знищити, а де Рим не поступив ся із раз занятого становища ані на один крок, і хоч розганяли монахів, зачинали і забирали церкви, хоч насильно викидали навіть кардиналів з їх палат, хоч відбирали духовенству пенсію і т. д., а римська Столиця не угнулась; ну, тай, мимоходом кажучи, французка, католицька церков виїшла із сего огню побідосно, виїшла немов відроджена і сконсолідовалась і загартувалась.

А чи є у вас, цареславні, панове, який договір, конкордат між царем а церквою? Чи є який параграф, що обмежав би волю царя в внутреннім заряді вашої церкви? Може святийший Синод або його оберпрокурор є таким законом, конкордатом? Чи може прим. мати місце протест святийшого Синода, коли цар чи його двірська камаріла хоче післати якого не конче то благонадежного“ епископа в монастир?... Ні, цар іменує, цар усуває, цар рішає, повеліває, царєє „ло сему быть“ — отєє закон, конкордат, альфа і омега. І хоч би ви, цареславні панове, і як торчили своє, а мусите таки підписатись на се, що Бог не дав цареві післаництва, якогось „намащенія“ — управляти церквою тай самі царі не пробували на-

віть собі якусь компетенцію „свыши“ винайти або бодай в себе вмовити. „Цар є внутр церкви, а не понад церквою“ (Imperator intra Ecclesiam, non supra Ecclesiam est) — говорить сьв. Амвросій і притакнути сему мусите й ви також.

Та прашлоб ся мені розширити дуже рамки сего писання, як би я хотів зовсім подрібно вказувати на крутанину цареславних тай збивати все більш і менш глупе їх говорене, яким вони силкують ся перекопати тебе, шановний руський чорнороб. — Неоспорима се правда, що дійсною головою російської церкви є сам „благочестивий“ цар і наш народ у своїй простій, а за те правдивій філософії найменував дуже влучно сю церков не „православною“ а „цареславною“, ся назва лицює їй так, як лицювалаб прим. чорна латка до чорної сукмани; цареславна церков, хоч перечить і є ся обурюєть ся на таку назву навіть сам Преосвященний Платон, архієпископ алеутський і цівн. американський.

І через те, що російська церков не признає божого установлення першєнства (примату) римского Папи, то є, через те, що вона відкидає сей догмат віри, що „римський Папа є наслідником сьв. Петра верховного Апостола... видімо головою цілої церкви і всіх християн... і що йому дана є в сьв. Петрі повна власть від Господа нашого Ісуса Христа пасти, рядити і управляти всею церквою“ (вселенський Собор фльорентійський), а натомість поставила собі у видиме главєнство царя, остане вона в блуді тай не може зватись правдивою церквою, себ-то такою, яку Христос оснував. „Де Петро — там церква“ (Ubi Petrus ibi Ecclesia) — сказав той сам сьв. Амвросій; се значить, що лиш ся церков є правдива, в якій є сьв. Петро, себ-то, яка признає сьв. Петра і його наслідників видимою головою. Тому-ж, що у цареславних нема сьв. Петра (вони скинули з уряду

сьв. Петра і його наслідників!), їх церков є неправдива.

(Дальше буде.)

3 Російської України.

(З „Землі і Воли“).

Нині вже ясно, що український нарід в Росії починає нову дату свого духовного відродження.

Після бурхливої революційної пори по перших відважних виступах в завязтій боротьбі проти ганебного, хижацького уряду, — настав часовий затишок... Як на морі в бурю... — набігла перша хвиля „на пісчаний остров, що загороджує їй шлях до вільного простору, ударила в усі сили на берегове каміне, — поперевертала, поперекручувала, зміла частину побережжя, але й сама розбіла ся й розпорошила ся на частки, на маленькі бризки... Немає хвилі войовниці... Але за нею набігає друга, третя, геть, геть вже набирають вони сили підіймають ся все вище й вище в гору, щоб з новими й помноженими силами ударити ще й на свою перепону, змити, залити її й перекотитись через неї до безкрайного, широкого простору...

Перша хвиля революції розбилась... Вона не встигла зразу набрати досить сили, влучно вдарити у відповідне самодержавного намулу... Але у затишку, що настав по ній, — нишком непомітно, набирають ся вже по трохи і поволи нові сили й нове завзятє, що підіймуть хвилі народнього моря вище від найвищої, найнепереможнішої загати...

За час своєї визвольної боротьби селяни і робітники українські багато де-чому навчили ся й багато де-чого шкідливого і забобонного забули. Вони пізнали, що сором перед всім своїм „мужичим“, простим, демократичним, — се сором облудний, хибний і ганебний, вони упевнили ся, що не стидатись, не відкидати своє рідне та переймати сьміло, без розваження все „панське“ (а тим самим і російське) треба, але плекати своє рідне, українське, — розвивати його, допровадити до того рівня, на якому стоять всі інші просвічені цивілізовані народи... Вони переконались, що в решті решт все робітницьке і селянське мусить таки перемогти глутайське, панське й посіпацьке... і дійсно переможє! Побачили, нарешті, що рідна мова, рідна книга, рідна просвіта й школа — се могутня зброя до боротьби з темнотою й насильством...

І от, ніби після довгої і лютої зими починаєть ся потроху на російській Україні провесна духовного відродження українського народу. Проміння сонця самосвідомости й умового прояснення починають осяювати найдавніші закутки,

проникати у глїб народній ґрунт... Вже не к Різду їде, але к Великодню...

То тут, то там, все в більшому а більшому чюлі починають закладати ся українські просвітні товариства; в'являють ся в значній скількості книжки, писані не московською (руською), а щиро-народньою українською мовою; по селах і місточках виникають гуртки й визначають ся поодинокі люди, свідомі своєї національної української гідности; навіть в пансько-попівській чорносотенній Державній Думі посли-селяне, — хоч і не рішучо й несьміливо, але всеж домагають ся заведення по школах навчання на українській мові. Рух сей починає захоплювати й привертати до себе також і вищі, просвічені верстви українського народу: по університетах і інших школах Українці-академіки домагають ся заведення науки на їхній рідній мові, в Києві заснуєть ся „Наукове Товариство“, подібне до львівського, діяльно збирають гроші на пам'ятник нашому славному народньому велетневі Шевченку, щоб видувати його на славу всьому українському народови у Києві. Словом, скрізь їде ніби не голосна, не чутна й не показна, здаєть ся, але надто пожиточна праця, над будованєм тої непорушної твердині нашої національної й духовної самостійности, до котрої могутні хвилі народнього обурєня і гніву нарешті прочистять шлях і до якої стремлять невпинно всі живі краплини нашої суспільности.

Правда, наша весна народня їде покищо не дуже швидко і не в усім дружно в царській державі; перше просвітне і культурне відродженє вийде з під царського свігю мабуть вялим і не буйним; може, ще не один лютий мороз ударить і прибере молоді наростки і пупянки наших поривань до людського, людяного й самосвідомого житя, Але, не дивлячись на всі тортури, надужитя, насильства і наруги покривавлених катів народніх, все-ж таки наша хлєбська й пролетарська українська народня справа рушилась... — Весна їде!

О. Прилучкий.

Заява!

Заявляє ся всім п. п. Секретарям відділів Р. Н. Союзу, щоби не присилали нововступивших членів до Редакції, тільки до Голов. Уряду, бо з того виходить так, що члени нові, надіслані до Редакції від місцевих секретарів, виписує ся їх і виписує ся їм газету, а гол. Уряд при кінці кожного місяця присилає загальний спис зі всіх відділів нових членів і тоді такий член є два рази виписаний і по два числа газети дістає.

До Редакції належить лишє присилати зміни адресів і членів тих, котрі через яку небудь помилку не отримують газети, а випис нових членів тільки до Голов. Уряду Р. Н. С.

Редакція.

Вгадайте. як піпше?

Ось послухайте, Остапе, яка з нами пригода цього дня трафилася. Ото йдемо ми з кумом Семеном стрітою й дещо межі собою бесідуєм, коли це чуємо: „бев! — бев!“ Дивимся — перед нами якась церква, на вій хрест, такий як й на наших церквах. Я й кажу: зайдімо куме в цю „церкву“, та помолимося Богу — вона, певно, християнська, коли на вій є хрест. Зайшли ми та й давай хрестити ся, та покляни бити, аж лунає по „церкві“. Ті двері, що за ними має бути престол, були зачинені. Коли це — скрр-ип... й відчинились вони: Ми дивимся й очам своїм не віримо: з олтару виглянуло, вилупивши свої баньки, якесь страховище з цациною бородою й пейсами, грива підвізана. Кум Семен й смиче мене за рукав і каже шепотом: „тікаймо, куди це ми попали? Далібі це той, що у мене в Галичині конопі та вал купував й добре мене ошукав“. Я йсму таке шепнув — зажди мов куме, побачимо, що буде далі. Лишилися ми, а кум стоїть та дріжить. Чуємо — те страховище з бородою й верещить: „благословенно царство!“ Я собі й думаю: чиеж то царство таке „благословенне“? Коли далі й чую про якогось імператора Миколу (та ще й Олександровича), про відомого мені цісаря Франца Йосифа та Президента Америцького. Що це за нахаба думаю собі — замість святаї Тройці, як то буває завжди в Христовій церкві, — три цісарі. Так зразу й дало мені до гадки чи це часом не корт який урядовий, невідомий мені? Та й думаю собі: отак, зайшли ми в кумом Богу помолитись, а тут за Бога ані гадки, та славлять цісарів зі всього світа! Поваж це страховище не понашому верещало, то я й не міг всього зрозуміти: чи там і Хиньського та Турецького цісаря ще владляли та й інших чи ні. Япанського — добре помітив, що не виславляли, бо він їм добре дав ся в знаки. Хоча якось моторшно було, але я відважив ся побачити, що далі вийде з цієї комедії. А кум Семен стоїть та дріжить. Як я опісля довідав ся у нього, то він дуже застрашив ся почувши про Миколу, бо він чув, що десь то цей коронований мордерця замного бідного на рода позбавив життя, а грабує нарід майже серед білого дня, та й нещадно навіть остатню сорочку з селянина зупукає й від нього нема жадного захисту, позаяк він біля себе тримає величезну ватагу кровопийців розбійників. Щось іще це страховище безупинно верещало, а йден хлоп, що стояв поперед всіх, теж щось до нього овивав ся. Коли це, дивлюсь, тагне це страховище зі стола, біля якого воно стояло,

якусь річ, окуту блискучими бляхами, розчинає... аж то книжка й починає мов би то читати. Пробубонівши доки йому схотілось воно знов її складо та й почало щось базікати, вилупивши баньки, якими так і поводить по всьому мешканню, зупинаючись на людських кишнях, певно завважуючи у кого кешеня найбільше одстовбурчуєть ся. Кум мій зблід та дріжить, ще гірше настрашав ся, аж нотами стугонить о підлогу. Що воно й по якому базікало, того я не зрозумів: чи по китайському чи по турецькому. Коли це раптом це бородасте страховище як „розштакаєть ся“, та як почне „какати“, так майже раз по раз: „как“ та „как“, „што“, та „што“.

Ой лишенько! Сей час я зрозумів, що тут річ непевна, що ту щось тичеть ся моїх та й кумових боків. Та й позираю, чи не ганяє який дідько з обмахалом по мешканню. Коли гляну на кума, а він бідолаха — задкує, задкує до дверей... діставши ся до них, як суне прожогом тікати, я вхопивши ся за боки, чи ще цілі — таї собі давай Бог ноги, за ним. Аж на стріті опам'ятали ся. Тут мій Семен і каже: „отак, куме! послухав я тебе, та й пішов за тобою, це ти винен. Ну й помолити ся Богу! Як піду до своєї церкви — поставлю здоровенну свічку, за те, що днеська не зістав позбавлений життя та взагалі й боки цілі“. Я впевняв його, що я тоже не винуватий: хто може знати наперед, що буде опісля, та ще на цім будинку й хрест стоїть. Коли ми бесідували, тим часом надійшов до нас один чоловік, який прямував до цього страшного будинку. Ми розповіли йому про свою пригоду й перестерегли, щоби він не відважував ся йти в цей будинок. Він нам відповів, що спершу й з ним така пригода стала ся, навіть таки й боки шеміли, але як часто та густо по боку „штокають“, та примазують „каканням“ то чоловік привикне й далі ще буде ходити до цього вертепу. Та воно й так, коли чоловік жінки довго не бе, та не набреше йї в сім мішків нісенітниць, байок, то вона нудить ся й скуцає та всілякими засобами заходить, щоби він їй хоч трохи полюбив та вилаяв і опісля цього їй відразу полекшає. Так має бути й в цім ділі.

Даліше сей оден оповідав, що цей будинок єсть расейська „православна“ (царо кнутославна) церква, а ходити до неї варто, бо за це буде нагорода, та не аби яка, не на тім світі, а на цім. Всім тим людям, що ходять до цієї расейської буцигарні дадуть в Расейській Сибірії землі, скільки хто забажає. Видко він з наших людей, бо бесідував з нами по нашому. Я зацікавив ся й запитав в нього,

чи він розуміє все те, що бородасте та пейсате і волокате страховище верещить. Він відповів, що хоча він і не розуміє його, але певний в тім, що воно завжди базікає й верещить про Сибірію, яку так вихвалив аж до небес Гладок в своїм „Посувачі“. При спомині про Сибірію у цього чоловіка обличчя так і сяє. Певно являє собі що там рай. (Бідолаха й оком і духом не відає про те, що в Сибірію російський уряд засилає своїх верогів, а. е. обдертий ним нарід, в якого уже крім душі — нема нічого більше відняти. Задля того уряду, хто бідний той його ворог). А чогож то — кажу — те страховище своїми баньками так несито позирає на людські кишні? — „Та то нічезате даром бері землі в Сибірії, скільки забажає!“

О така то, Остапе, нам з кумом Семеном пригода трафилася. Від тоді ми, навіть току стрітою страшили ся ходити, коли маємо не порожні кишні. Та не зовсім то добре, коли й боки щиплять.

Підслухав
Грицько Чалий.

3 галицького московського багна.

Вшехполяки видають у Відні тижденьник „Polnische Post“. Ця газета має тепер на меті обкидувати болотом і гразию все, що українське. Нічого отже дивного, що в сею газетою зніхав ся тепер і „руський“ посол Глібовицький і в посліднім числі „Polnische Post“ висказує свою і своєї „руської“ партії програму. Передовим отже заявляє, що він і його партія дуже люблять Поляків, а в сій любови перешкаджають тільки найбільші вороги Поляків і „руських“ — Українці, приятелі... Прусаків. Ті Прусаків — каже господин Глібовицький — мають за се устроїти Українцям самостійне князівство зі столицею в Києві під кормогою князів Гогенцолернів (які, як звісно, панують в Прусах).

А рівночасно коли п. Глібовицький „обясняв ся в любові“ вшехполякам і представляв Українців, як найбільших ворогів Поляків, рівночасно московфіли видали брошуру „Русско-народный катехизм“ у Львові. І в тім катехизмі пишуть на 22 стор., що всі Українці служать Полякам і є польськими льюками та що „найнебезпечнішим ворогом Русинів (!) є... Поляки (!)“

Справді треба подивляти ту безличність московфілських проводирів і ту безмежну темноту та глупоту їх прихильників.

При соймових виборах шляхта з усіх сил помагала московфілам. Треба було отже подякувати „виборцям“ за вибір. Перший зробив се о. Колпачевич, нововибраний соймовий посол

„русько-народної партії“. Скликав отже на 23 марта збори до Руської Рави. Приїхали шляхтичі, московфілські попи, придриптали „порядні“ жидки і горстка даків та паламарів. До президії зборів покликано дідича і повітового маршалка Обертинського і попа декана Стецяка. Тепер посол Колпачевич почав „rodziękowanie“. Дякував отже за вибір панам шляхтичам, кондеканальним „духовним отцям“ і жидкам (аякже, тим самим Жидам, про яких „Русское Слово“ пише, що се дуже небезпечна банда і що кінче треба ся від неї увільнити. По ній говорив князь Сапіга, дідич Висоцький і ще якісь обшарники і попи. І шляхтичі і московфіли розійшли ся дуже вдоволені зі зборів. „Свої своя познаша“.

А тепер справа 100.000 рублів. Якийсь Борзенко з Одеси хоче дати 100.000 рублів на уряджене з'їздів усіх Славян. Се дуже сподобало ся галицьким „руським“. З одного боку працює др. Марков у Відні, а з другого Дмитрій Вергун у Петербурзі. На зборах „общественних деятелей“ в Петербурзі реферував про се п. Вергун. Та штука не вдала ся. Зібрані остро виступили проти Вергуна, а д. Степаненко здемаксував його і доказав вібраним, що жадних „руських“ нема в Галичині, тільки Українці. Не має п. Вергун щастя. Свого часу (семи пару літ) поїхав він до Росії з відчистими. Та в Києві мало що не обили його кріслами, в Москві викинули зі сходів. Поїхав в респі на „виступи“. Та і тут зробили йому чеські соціалдемократи, російські, польські і українські студенти таку лаянку, що ледви втік цілий бідолаха. А коли збанкрутовав зі своїм „Славянським Вѣком“ у Відні, переїздив до чорносотенної газети „Новое Время“ в Петербурзі і тепер думає з послом Марковым, якби то здобути тих 100.000 рублів м. Борзенка.

А тепер, як газдують московфіли народними грішми?

Жив собі свого часу тихий чоловік, Русин старої дати, Михайло Качковський, який записав усі свої гроші на народні справи. Сі гроші захопили в свої руки московфіли і обертають на свої цілі. І тепер, як „носіть“ „Галичанин“ в літературного фонду ім. Качковського розділено за помози слідувачим газетам: „Русское Слово“ 911 К. 59 с., „Наука“ 300 К., „Вѣночек“ 400 К. і „Посланник“ 200 К. Сей „Посланник“ був досі в руках Джулинського, старого нешкідливого попа, а тепер купив його молоденький попиж, зайвий кацап Пилипець. Як бачимо, гроші Качковського розділено найпоганішим московфілським газетам і ще кільком старикам московфіл-

ським ветеранам, як Богдану Дідицькому, попу Заловоцькому, дру Антоновичу і Луцику. Гей, куди то дівають ся гроші призначені на народні цілі!

ДОПИСИ.

St. Louis Mo.

Не є нічо гіршого чоловікови на світі як хвороба. — Вона нищить здоровле, відбирає силу до праці, ноги, руки виповідають послух, так що робить чоловіка цілком немичним.

Та — бож й у хвороби не один спосіб. Одна відбирає смак, друга дає апетит до їди а відбере апетит до пия і т. д. так що хвороб таких є без числа.

Але є хвороба, котра сказатиб, ніколи не пошкодить чоловікови самому, лишень його голові. То так щось виглядає як запаморока. Чоловік навіщений такою запаморокою, перестає знати сам себе, тратить приязнь й любов до другого а вкінці відкидає все що є найдорожше йому самому тай цілій суспільности.

Така сама хвороба панує тепер в Ст. Люїс між нашими Русинами. А щоби перешкодити тій лихій та заразливій запамороці, засновано дн. 12 цв. с. р. товариство „Табора Богдана Хмельницького“. Ціль сего товариства є: ширити „Просвіту“, котра є знаменитим лікарем против сїї запамороки; — давати відчити, які будуть найліпшими лікарствами против тої фатальної хвороби; відтак давати представлення театральні, які припоминали муть старокраєві вже давно забулі звичаї та виявляти муть наслідки тої власне заразливої запамороки.

Взагалі згадане Товариство має на цілі боронити прав свого руського народу та проганяти на чотири вітри того, хто важив би ся безчестити імя Руси України.

Василь Колодій.

З Скрентон, Па.

В 13-ім числі Ам. Рус. Смітника появилася зі Скрентон під заглавієм „заслато“ веліе душеполовне чтеніє зрадаговане ніким иньшим, а тільки мадароньським duchovnik-ом pre uherskych greko katolikoch на flatzu, а підписане Іоанном Левинським. Гей, Ванку, а ви де і коли навчили ся писати такі „чудесня мадаронія“? Таж ви заледь кавалок патика можете втримати в вашій руді, а не то писати аж такі три величезні шпальти і ще і куцьок четвертої! Чи в вас в Бересті, або ви самі говорите таким язиком, як ся ваша ніби то допись, під котрою ваше імя підшкребано? А ктож то вас так скоро навчив писати таким жаргоном? Таж ви і нині непотрафите так говорити, або як по вашому в краю називає ся „гадати“, хотіли би вам ваш невинний язик

Ті що роблять на дворі

виставлені на зимно і вогність, уникнуть руматизму і невралгії, если будуть вживати

Д-ра Ріхтера
Нотвичного
Пейн Експелеру

коли почнуть перші симптоми. Сей лін роблений згідно з острим німецьким законом і має 35 літню незахищену славу.

На продаж у котрого небудь аптекаря, по 25 і по 50 центів або у властителях.

F. AD. RICHTER & CO.
215 Pearl St., New York.

витає в гамбі. А кождо то ви, господинцю всечесний, так красенько називає „фарисейми“? Таже ся назва як раз стосуєть до вас самих, ну і до вашого півбрга, котрий вам допоміг, а радше сам написав сь вашу славу і „писанину“. Фарисей, фарисей пізнає по тім, що він сам є фарисей, отже знайте Ванку, що ся назва тичить ся Вас і вашого совітника. Що ви є з Галичини, то майже всі скрентонські Галичани о тім знають, але щоби ви тепер були правдивим Русином, то знов о тім сумніваю ся. Може бути, що колись во время оно були і ви добрим Русином, но але послідніми часами ви показались ворогом і зрадником Русинів і далисьте ся пізнати яко хулиско, котре хотий невелике, але пустити го до загороди, то посвинить, поріє і наробить шкоди. Та бо, як чую, Ви вже і на нашого руського Епископа погавкуєте із за превелебною угла, кажучи, що „дай лем іци раз приде ту до нашої церкви, то го сам вишмарю“. Гов, штап, Ванку, не гровіть так, бо з превеликого вимахування, можете собі вивихнути вашу ручку, а тогди вже би на правду було „капуть“ і бувай здоров Парасю і ти шкапонько, що возиш пиво на воші.

А забули ви, панцю, як во время оно лізласьте на штирох ногах, на літках і на колінах, перед того самого Епископа, котрому тепер відгрожаєтеся із за превелебною плечей? А тую на вас! На сей раз досить, другим разом дістанете трошки більше, разом з вашим совітником...

Галичанин.

70 Заява.

Понеже сотки листів приходить до нашої адміністрації „Свободи“ і до нашої фірми банкової Ruth. Publ. & Exch. Co. — з всякими інформаціями — для того на слідуєть тільки тому відповімо, хто залучить марку поштовою на відповідь.

Від Адміністрації „Свободи“ і банкової фірми. R. Publishing and Exchange Co.
184 Hudson Str., N. Y.

— Подаю до відомості, що моя адреса єсть:

Rev. N. Pidhorecki,
317 E 18th Street, New York.
Bell Telephone 1676 Gramercy.

„SWOBODA“

(LIBERTY)

The Ruthenian Weekly

published every Thursday at

184 Hudson St., New York, N. Y.

Published by

Auth. Publishing & Exchange Co

Anth. Curkowskyj, editor.

Terms: Two dollars a year.

Established 1893.

Advertising rates furnished on application.

Entered as second-class matter December 21, 1906 at the post office at New York, N. Y. under the Act of Congress of March 3, 1879

„Свобода“

журнал для руского народа в Америці і орган „Р. Н. Союза“, виходить що тижня в Четвер і коштує:

в Америці на 12 місяців...\$2.00

в Європі на 12 місяців \$2.00

в Америці на 6 місяців...\$1.00

Оплатувати газету треба всього з гори.

Гроші треба посилати в реєстрованим листі, або через експресовий, або поштовою money order (моні ордер). Money order, то є карточку, котру доставляє від почтара або агента на експресовій офісі, пішлить нам, без того ми не годні грошей прістати.

Адрес:

„SWOBODA“

184 Hudson St., New York, N. Y.

Телефон 7074 Spring.

Жто хоче, щоб його адрес змінили, мусить подати нам, крім старого, також свій старий адрес.

Убийство
гр. Потоцкого.

Опис події.

(За „Ділом“)

Авдієнція у намісника.

Дня 12-ого с. м. полудне, як звичайно кожної неділі у ділях намісник авдієнцій. На авдієнцію, як кажуть, зголосилося 21 осіб, між ними, як звичайно, також директор поліції з урядовим справозданем. М. Січинський записався до авдієнції „в справі особистій“ (щоби просити о місце заступника учителя). Дожидаючи в ждальні своєї черги, заховував ся цілком спокійно, переглядав газети, поправляв собі волосся перед зеркалом, розмовляв з селянами, що також дожидали авдієнції. Коли прийшла на нього черга, возний відчинив йому двері до авдієнційної салі і зараз зачинив за ним. По малій хвилі почув три вистріли.

До авдієнційної салі вбігли два возні і кілька осіб із ждальні. Намісник лежав на помості і силував ся підвестися; по лівім лиці плила кров. Був притомний і відозвав ся: „Тримати того драба! Хто він є?“

Возний Йосиф Каняк хопив Січинського за руку, а сей спокійно відозвав ся: „Не тримайте мене; я не втікаю“. Другому возному, Теодорови Майкутові, що також хотів його придержати, віддав бровниці і сказав: „Возьміть собі тепер!“

Січинського вивели на разі до сусідньої ждальні, де його стерегли возні.

В ждальні заховував ся Січинський цілком спокійно. До селян, що там еще сиділи, сказав: „То за вашу кривду, за вибори, за Каганця!“ Писнуть, що й стріляючи до намісника, мав сказати: „Отсе за вибори!“

Ув'язнене Січинського.

Тимчасом вівзано урядника з поліційної інспекції. Відтак прибув поліційний комісар Діоніз Бігун. Січинський знав його мабуть зі слідства в справі ув'язнених руских студентів (під час демонстрації і голодового страйку 1907 р.) і повитав його словом „Гаразд!“ Комісар нічого не відповів. Тоді Січинський каже: „Не знаєте мене?“ — Ні! каже. — „Я Січинський“. — Що тут робите? — „Як то що? Я застрілив його!“ — Кого? — „Потоцкого“. — За що? — „За вибори, за Каганця, за нашу кривду!“ — Говорив спокійно. Потім комісар заявив йому, що його арештує, і вівзав іти за собою. Січинський зійшов спокійно на улицю, і тут посаджено його до дорожки; разом з ним сіло кілька поліційників. В другій дорожці їхав за ним комісар з кількома поліційниками.

На поліційній інспекції.

Без роблення якого небудь опору, супокійно зійшов арештований на діл, де засаджено його до дорожки, яка під поліційним конвоем помчала на поліційну інспекцію. Під поліційним будинком добув М. Січинський для фіякря 10-короновий банкет, а коли йому звернено увагу, що фіякря належить ся лише 80 с., сказав: „Мені гроший і так більше не треба!“

М. Січинський про свій вчинок.

Переслуханий — о скільки се можна знати — візнав передовсім, що називається: Мирослав Січинський, має 20½ літ, уродив ся в Черняхівцях і є студентом III. року філософії на Львівській університеті. Батько бл. п. Микола помер, а мати Олена живе у Львові при ул. Збликевича. Намісника знав лише з видження і ніколи з ним не говорив. Перша думка, щоб убити намісника, виринула в нім ще торік у в'язниці, коли по університетській демонстрації улажено масові обляви на студентів. Він бачив, що галицький намісник гнобить не тільки Русинів, але як виконавець волі шляхти гнобить також і люд польський і жидівський. Безпосереднім фактом, що спонукав його виконати свій намір, була смерть бл. п. Марка Каганця, якого в такий нечуваний спосіб закололи жандарми. Арештований розповідав, як він їздячи по селах в часі виборчої агітації, бачив на власні очі великі кривди, які терпить руский нарід, бачив шахрайства, яких до пускають ся підчинені гр. Потоцкого супроти руских хлопів, тож в нім бурило ся все проти намісника гр. Андрія Потоцкого, якого уважав моральним винувником всего лиха. Рішив усунути його в переконаю, що його смерть запобіжить системі.

Сам живої участі в політичній життю не брав, а назвище його є радше відоме через пок. брата Мстислава, який вів горячу агітацію за виборчою реформою. Арештованим був крім університетської афери, ще і будучи гімназистом по антиклерикальським вічу, що відбуло ся в Філі-

гармовії. (Тоді на руську демонстрацію напала поліція й виконала страшну масакру. І саме гр. Потоцький з Кербером придуляли ся з балкону, як масакровано Русинів а між ними й сестру Мирослава С.ого).

До убитя гр. Потоцкого його не намаляв ніщо і нікому з своїм наміром він не звирював ся, хоч мав багато знайомих, бо хоч теоретично кождий з них схвалив би його намір, то практично від сего вчинку його відраджували. Спершу хотів застрілити намісника на улиці, але побоював ся, що міг би й кого иншого застрілити, а жаль йому булоб невинних жертв. Через те порішив піти на авдієнцію. Ще до останного часу не знав, коли саме виконає свій намір. В суботу до вечера був дома, а відтак пішов до кофейні „Secession“. Тоді днини запала у него й остатна постанова що до часу виконання вчинку. В неділю взяв з собою бровниці і індекс, щоб умотивувати ним свою просьбу о авдієнцію в справі суспендури. Коли прийшла на него черга, увійшов до авдієнційної покою з бровниці в правій кишені і безпроводочно виконав те, що задумав. На запити комісара зазначив арештований виразно, що не робив ані зі злости, ані з якоїсь личної анімації, ані з подразнення алкоголем, бо алкоголю впрочім ніколи не уживав.

Жаль чоловіка а не убитя намісника.

На початку переслухання ще не відомо було, що діється з гр. Потоцьким, колиж вістка про його смерть дійшла до ком. Станкевича, сновістив він про се арештованого, та се не викликало на нім якогось незвичайного вражіння. На виразний запит переслухуючого комісара, чи не жаль йому, що вбив чоловіка, відповів: Певне, що я волів би, аби не було убитя, щоб не треба було виконувати атентату. „Намісника як чоловіка жаль мені, але того що я зробив, зовсім не жалую“. Відтак додав, що жаль йому жінки намісника і дітей, бо вони не винні. Намісника йому не жаль зовсім.

— Чи знаєте, що за те, що ви зробили, жде вас шабениця?

— Знаю.

На поліції висказувано здивоване, як Січинський міг кинути ся на так значну особу, на те заявив він, що тут нічого ливувати ся, бо тут все зовсім зрозуміле. Колиб я був знов на волі, а Потоцький ще жив, то був бим в стані то само ще раз зробити! О шестій годині вечером протокол покінчено. Ком. Станкевич, звинувившись, що написав його по польськи, прямо тому, що не володіє нашою мовою, подав протокол до підпису і М. Січинський підписав. Відтак одяг ся в пальто — і ждав.

Сковане.

Та тут приказав комісар поліційному жовнірови принести кайдани, щоб окувати арештованого, як винного злочину. „Колиб не схотів утечи — докинув ревноий поліційний урядник, Фастнахт. „Не бійте ся — замітив Січинський, таж такого наміру я мабуть не проявив!“

Руки до окованя протяг з повним супокоем. Сковано і виведено його з кімнати. „Поправте мені капелюх!“ — попросив ведений поліційантами. Вихдячи з інспекції потряс кайданами та кликнув до людей: „За Каганця — Потоцький!“

Українець-Москаль-Поляк.

Сьогодні у XX ім віку, е у нас еще такі недоучені і півучені недорічки, що заодно торочать, що будім то ми і Москалі, се „адін народ“. У нас були також свого часу навіть і такі, що науково (!?) доказували, що ми є з Поляками один народ, та що ніяких Русинів-Українців на світі нема, але що ми то лише наріче Поляків, а не зовсім окремий народ. Слово в слово, вони послугували ся такими самими аргументами і доказами, якими послугують ся тепер москвфіли, лишень на польську сторону. Днесь, коли б який Прляк схотів доказувати, що Українці і Поляки то один і тойсамий народ, світ такого висміяв би, та уважав би його за півголовка. А однак еще сорок літ в зад, ся теорія була загально прийнята і Поляки вірили в ню сьвято, та і між нами були численні прихильники тої науки.

Нинька уже такого і з сьвічкою не найдете.... Відчилипили ся від нас Поляки, прислали ся на їх місце Москалі, а властиво не так Москалі, як наші, такой доморослі перекинчики.... Проійшло кількадесять літ, і з тих, що казали, що „Polak i Rusin to jeden narod“ не стало і сліду, пройде дальших кількадесять, та й ті, що торочать про „адін народ“, потонуть також у забутю....

Але полишім ми мову на боці. Ми знаємо добре з історії, що були перше, та й тепер суть такі нещасливі народи, що стратили свою власну мову, а перенали чужу, а однак мимо того уважають ся за цілком окремий народ. От наприклад хоч-би і Ірландці (Айрлши). У них тільки де-неде задержала ся власна їх мова, а взагалі не тільки за урядову, але і за родинну мову уживають вони англійської мови. Не вважаючи однак на се, Ірландці так через відмінний свій характер, схлонности і звичаї суть зовсім окремі від Англичан. Другий примір тутешні Американці: вони також уживають англійської мови, однак ані вони самі, ані ніхто другий не буде їх вважав за Англичан. Таж прецінь і для муринів

(вігрів) замешкалив тут в Америці, матерньою мовою є мова англійська — однак ані вони самі не вважають себе за Англичан, ані ніхто другий їх за таких не буде числяти.

Одже як видно, крім мови, (яка може навіть і затратити ся) є ще деякі інші знаки, по яких пізнає ся окремість одного народу від другого. Мова — се добро, яке звиками легко перемінює свій вигляд; однак суть інші добрі — прикмети народні, які з віками не затварають ся, і по них пізнає ся ріжниця найлегше. Ними є будова чоловіка, а передовсім його черепа (чашки), дальше его характер, вдача.

Роздивім ся отже, чи Українці і Москалі, наколи они мають бути „адін народ“ мають усі прикмети, (крім мови), спільні, чи може в дечому розрізняють ся. Для тим більшої ясности ріжниць втягнемо тут в порівнянє також і Поляків.

Перед нами три споріднені народи. Історія поселення їх одного побіч другого, ба навіть в багато місцях помішала їх з собою. Вони є Славяни; однак під впливом часу, під впливом відмінних обставин, історії, иньшого вигляду і характеру землі на якій вони живуть, ці народи так поріжнили ся між собою, що тепер мають більше ріжнюго, свого окремого, як однакового. Переконаємо ся об сім, коли їх порівняємо зі собою.

Почнемо від того, як они суть збудовані. Коли поглянемо на чашку Українця з гори, то вона своєю формою буде дуже подібна на айде звернене своїм носком (тоншим кінцем) наперед. Чашка у Москаля є кругла. У Поляків чашка є далеко довша як у Українця. Коли возьмемо міру, то чашка Москаля має високости 75½ міліметрів, Українця 76 мм. а Поляка 77½ мм. В ширину має череп Українця і Поляка по 80 мм. а Москаля 78 мм., себто 2 мм. чашка Москаля є вузша від чашки Українця і Поляка. Бачимо, що ріжниця тут не дуже велика, але коли зважить ся, що ці три народи, се діти одної родини, Славяни — то тоді ся ріжниця покаже ся дуже характеристичною.

Коли порівняємо довжину ніг з довжиною всего туловища, то прийдемо до дуже цікавих заміток: у Поляків ноги далеко довші, як кадовб, у Москалів ноги коротші від кадовба; у Українців ноги і кадовб суть зовсім рівні. Дальше, шкіра у Поляка найбільша і чезрез се він має на лиці ясні і живі рум'янці; у Українця шкіра найтемніша, через що він є чорнявий, без рум'янця; у Москаля шкіра пухка, нееластична краски бурої і рум'янець грає на все лице.

Тепер перейдім до системи нервової. Від міри чужості, від того, як народ переймає ся околичними вражіннями, залежить харак-

тер народу, его стан політичний та й здатність его до розвитку. Москаль, се тип флегматика дуже малочулого для околичних вражіннь. Противно — у Поляків чулість є дуже велика — він є сангвінік, поривчий. Українець, се тип меданхоліка.

Найвиразніше народний характер показує ся в звичаях. Звичай — се те, як чоловік живе, як він поводиться з людьми, як до них відноситься, як він поводиться у всяких ситуаціях життя.

На малій чужості Москаля засновані его прямота, отвертість і грубіанство; він зовсім не зважає на се, щоб там когось не зачіпати, не обравити; він міряє все власною міркою і гадає, що усі люди так само як і він повинні бути необразливі. Отсе є і жерело грубіанства Москаля. Противно у Поляків, через їх нервову чулість вироблює ся таке: кождий Поляк, без жадного навіть лихого заміру, силує ся вдати себе як найгарвійшим, силує ся показати себе кращим, ніж він є справді і звернути на себе найбільшу увагу усіх. Русин-Українець не уміє відразу відповісти на вражінє; він відповість на нього доперва за день, за тиждень. Тим то в характері Українця з'являє ся смирність, гумор і нещарість. Гумор через се, що Українець хоче спинити, відіхнути від себе прикрість, тим то він в прикритості знаходить щонебудь сьмішне, глумливе і тим чаном хоч трохи зменшає недобре вражінє.

Народний характер являє ся також в гречностях, церемоніях і лайках.

Москалі суть наскрізь практичні. Сей час, який Поляк або Українець уживають на гречности, церемонії, зістає ся Москалеви вільний. Він мало звертає уваги на другого, а пильнує лишень власних інтересів. І тут причиною такої мала нервова чулість Москаля. Уся гречність Москаля се хвалене сили, практичності, авторитету. Поляк противно, в гречностях доходить аж до пониження себе самого: „padam do nog“, „całuję rączki“ і т. п. стало загальним привитанем у Поляків. Русин мало кому править гречности, тай то найбільше до власної родини, та до людей близьких, і то помірно.

Що до лайок, то тут абсолютна перевага по стороні Москаля. Лайки у нього незвичайно обильні, грубіанські і цинічні. Поляк навіть лаючи ся, не забуває повеличати себе самого. Українці лаючи ся, також часом не цурають ся цинізму, але найвиразніше буває лайка мітольотична: чорт, трясця, та бажане чогось лихого.

Що до відносин родинних, то і тут видимо ріжницю. В родині Москаля, а се кождому сейчас кидає ся в очі — має абсолютну, неограничену власть

Адресар Братств Р. Н. Союз.

Если кто найдет похибку в адресарі свого братства, нехай сей-час повідомить про се редакцію.

Від. 99. Бр. сьв. Отыя Николая в Вильсбері, Па. А. Петришин предс., А. Савіцкий кас., А. Шаробаз, секр. Мит. відбувають ся кождої неділі по 15-ім в церковній салі North Main St., Адрес: Anthony Skrobiak, 48 Johnson St., Wilkesbarre, Pa.

Від. 100. Бр. сьв. Отыя в Мікіспорт, Па. А. Дзема прд., М. Касків кас., М. Фринцо кас. Митинги четвертої неділі по першим. Адрес: Mary Kaskiw Box 49, McKeesport, Pa.

Від. 101. Бр. Пр. Богор. в Кенонсбург, Па. М. Гресь, предс., М. Хохлак, кас., А. Ярко-вска, секр. Мит. в послідню неділю місяця. Адрес: A. Jagkow-ska, Box 381, Canonsburg, Pa.

Від. 102. Бр. сьв. П. і П. в Клівленд, О. С. Брунарский, предс., М. Черія касіер, А. Качала секр. Мит. в другу неділю місяця. Адрес: A. Kaczala, 2213 W. 5th St. W. Cleveland, O.

Від. 103. Бр. сьв. О. Николая в Экспорт, Па. В. Чупа, предс., М. Чупа кас., М. Мечержак, секр. Митинги відбувають ся по 15-ім кождого місяця в до-мі В. Чупи, Адрес: M. Mezer-zak, Box 9 Export, Pa.

Від. 104. Бр. сьв. О. Ник. в Перт Амбой, Н. Дж. М. Ваверчик, предс., І. Гаврилко, кас., С. Крицкий, секр. Митинги від-бувають ся в другу неділю місяця о год. другій пополуни. Адрес: S. Kryscky, Perth Am-boy N. J.

Від. 105. Бр. сьв. Мих. в Відмінгтон, Дел. М. Іконяк, предс., С. Федорига, кас., М. Возний секр. Мит. в перший виторок по 10-тім. Адрес: Mike Wozny, 317 E. 4th St., Wilming, on, Del.

Від. 106. Тов. Русинів в Шікаго, А. Гербут, предс., Др. В. Сіме-нович кас., С. Янович секр. Мит. в першу неділю по 10-тім. Адрес: S. Yawowycz, 8815 Ex-change Ave., So. Chicago, Ill.

Від. 107. Бр. Благ. Пресьв. Бог. в Сейр, Па. С. Яцко предс., Іл. Костяк кас., М. Семенюк, секр. Мит. в неділю по 15-тім. Адрес: Matthew Semeniuk, Box 282, Sayre, Pa.

Від. 108. Бр. сьв. Володимира Вел. в Нью-Йорку, Н. Й. Яков Корнат, предс., А. Шеремета кас., К. Наконечний, секр. Митинги відбувають ся в тре-ту суботу по 1-ім під часлом 155 Ave C, New York, N. Y. Адрес: K. Nakoneczny, Suite 407 Flatiron Bldg. New York.

Від. 109. Бр. сьв. Арх. Мих. в Елсворт, Па. М. Панчак, предс., Т. Коничлак кас., Т. Коничлак секр. Мит. в другу неділю місяця. Адрес: O. Koryulchak, Box 213, Bentleville, Pa.

Від. 110. Бр. сьв. П. і П. в Лідсдейл, Іа. П. Смоляний, предс., І. кас., І. Смоляк, секр. Мит. в кождо другу неділю. Адрес: John Tyhocz, Box 59, Leedsdale, Pa.

Від. 111. Бр. сьв. Ів. Хр. в Але-гені, Па. Іван Іваш предс., Павлашак кас., М. Іваніський секр. Мит. в другу неділю по першим. Адрес: M. Iwanickiy, 673 Preble Ave. Allegheny, Pa.

Від. 112. Тов. Любов в Ньюарк, Н. Дж. Іван Новицкий, предс., К. Галушка секр., Гн. Новак кас. Мит. відбувають ся в субо-ту по 15-ім. Адрес: K. Halushka 248 Academy St., Newark, N.J.

Від. 113. Бр. сьв. Вас. в Нью-Фле-ресас, Па. В. Баран, предс., Ф. Курчик, кас., Антін Цапар, секр. Мит. в першу неділю по 15-тім. Адрес: A. Sarag, Box 196 New Florence, Pa.

Від. 114. Бр. сьв. П. і П. в Дон-мор, Па. М. Станко пр., Гр. Чігра скр. фін., Гр. Курпіта секр., Б. Прошко кас. Мит. в че-тверту неділю в місяці у Анд. Чарика, Адрес: George Czihra, 215 Prospect Str., Dunmore, Pa.

Від. 115. Бр. сьв. Арх. Мих. в Філадельфія, Па. В. Рерут, предс., Ст. Бушко, кас., М. Ма-тлак, секр. М. Matlak, Box 38, Silver Creek, Pa.

Від. 116. Бр. сьв. Мих. в Чісголі, Міни. І. Селів предс., В. Городис кас., І. Хруці секр. Мит. в неділю по 20-ім. Адрес: John Chruszcz, Box 245, Chis-holm, Minn.

Від. 117. Тов. „Запорожска Січ“ в Нью-Йорку. П. Ярема, предс., А. Пурковський секр., І. Гана-чський кас. Митинги в другу суботу по 1-ім в Натопіа

Hall, 46 A. Ave. Адр.: A. Cur-kowskyj, 184 Hudson St., New York, N. Y.

Від. 118. Сестр. Пресьв. Богор. в Пітсбург, Па. К. Бандуров-ска, предс., М. Білик, кас., М. Гут Кульчицка, секр. Мит. кождої третої неділі в місяці. Адрес: M. Gut, 725 Carson St., Pitts-burg, Pa.

Від. 119. Бр. сьв. Арх. Мих. в Ла-троб, Па. Гр. Субецкий пред., М. Павлісич кас., Ів. Копча секр. Мит. третої неділі що мі-сяця. Адрес: John Kopcha, La-trobe, Pa.

Від. 120. Бр. Пр. Богор. в Спенг-лер, Па. Н. Тракало, предс., М. Смарш, кас., М. Белей, секр. Мит. в неділю по 15-тім. Адрес: Mike Bellely, Box 205, Spangler, Pa.

Від. 121. Бр. сьв. Ів. Хр. в Трен-тон, Н. Дж. Ст. Вратель пред., І. Гудак кас., Іван Паславский секр. Митинги відбувають ся в кождо третю неділю міся-ця в рускій школі при ул. Грент. Адрес: John Paslawski, 341 Second Str., Trenton, N. J.

Від. 122. Бр. сестр. Пр. Богор. в Трентон, Н. Дж. М. Черем-шак, предс., А. Адам, кас., М. Гудак, секр. Мит. в кождо 2-гу неділю місяця. Адрес: Mary Hu-dak, 43 Adaline St., Trenton, N. J.

Від. 123. Бр. Пресьв. Діви Марії в Скрантон, Па. П. Кирилюк предс., Гр. Мришко касіер, Йосиф Запотоцкий, секр. Митинги відбувають ся в другу неділю по першим в Лукан га-ли на Pine Brook. Адрес: J. Za-potoczny, 624 Philo Str., Scranton, Pa.

Від. 124. Бр. сьв. О. Ник. в Ори-род, Па. Бончак Петр., Бабюк Стеф. кас., Онушка І., секр. Мит. в кождо третю не-ділю місяця. Адрес: I. Onuska, Box 94, Egypt, Pa. Lehigh Co.

Від. 125. Бр. сьв. Мих. в Леквин, Па. Ф. Скрип, предс., Ст. Ко-зел кас., Адольф Риш секр. Мит. 10-го в місяці. Адрес: Adolph Rysz, Box 194, La-quin, Pa.

Від. 126. Бр. сьв. Мих. в Бівер-дейл, Па. М. Сентелік пр., М. Сливка секр., Г. Буковинский кас. Митингу в кождо третю неділю місяця. Ад: Mike Slif-ka, Box 1091, Beaverdale, Pa.

Від. 127. Бр. сьв. О. Николая в Бофало, Н. Й. Ник. Буката, предс., Василь Шелесть, кас., Ст. Козій секр. Митинги від-бувають ся в другу неділю по першим. Адрес: N. Bukata, 24 Gay St., Buffalo, N. Y.

Від. 128. Бр. сьв. Андрея в Ло-рейн, О. А. Русенко предс., І. Шургот кас., А. Галіанка скр. Митинги в першу неділю по 15-ім в гали на Савт Бродвей. Адрес: A. Galanka, Box 125, Lo-rain, Ohio.

Від. 129. Бр. сьв. О. Ник. в Сайк-свил, Па. Н. Домбровский, предс., І. Кантор, кас., С. Проч-ко, секр. Мит. в другу неділю по першим кождого місяця. Адрес: S. Proczko, Box 78, Sy-kesville, Pa.

Від. 130. Бр. сьв. Фьора і Лавра в Пітсбург, Па. Т. Гут, предс., Т. Воляко, кас., П. Кульчи-кий, секр. Мит. в першу неді-лю по першим. Адрес: P. Kul-czycki, 1210 Bingham St. Pitts-burg, Pa.

Від. 131. Товариство „Заоксаян-ска Україна“ в Бофало, Н. Й. А. Корпан предс., Ст. Канасе-вич кас., В. Мельник секр. Мит. в першу суботу по 15-ім під часлом 120 Amherst St. о 7-ім веч. Адрес: V. Melnyk, 71 Thompson St., Buffalo, N. Y.

Від. 132. Товариство „Січ“ в Мі-кіспорт, Па. Т. Касків предс., Д. Хоціньский кас., П. Па-стирняк секр. Мит. відбувають ся в другу неділю по 1-ім в га-лі церковній. Адрес: P. Pa-steriak, Box 82, McKeesport, Pa.

Від. 133. Бр. сьв. О. Николая в Ньюарк, Н. Дж. М. Цюпрак предс., Д. Гріцей кас., Д. Із-янишин, секр. Мит. в першу субо-ту по 10-ім. Адрес: A. Iwan-yszyn, 43 Rankin St., Newark, N. J.

Від. 134. Бр. сьв. Ник. в Ернест, Па. Ю. Спонтак, предс., М. Кузьмович секр., М. Тартін кас., Мит. в 2-гу неділю міся-ця. Адрес: G. Spontak, Box 7, Ernest, Pa.

Від. 135. Бр. сьв. Георгія в Смок Рон, Па. Н. Лавер, предс., М. Мандзяк, кас., А. Клим, секр. Митинги відбувають ся в дру-гу неділю по першим. Адреса: Anthony Klym, Box 26, Smoke Run, Pa.

Від. 136. Тов. „Січ“ в Карнегі, Д. Збалишин коптовий, А. Брандубра кас., Р. Касків писар. Митинги в неділю по 8-ім. Адрес: W. Kaskiw, Box 263, Carnegie, Pa.

Від. 137. Бр. сьв. Георгія в Вест Сіті, Па. Ів. Чуль, предсід., П. Манцю, кас., І. Горох, секр. Митинги відбувають ся в другу неділю по першим в га-лі П. Манька, 616 Ingham Av. Адреса братства: J. Horoch, 619 Center St., West Seneca, N. Y.

Від. 138. Товариство Івана Нау-мовича в Філадельфія, Па. К. Смакула прдс., І. Боднар кас., С. Муранка, секр. Митинги відбувають ся в третю не-ділю місяця. Адрес: S. Murian-ka, 3 R. 213 Poplar St., Phila-delphia, Pa.

Від. 139. Бр. Пр. Богор. в Ойл Сіті, Па. Петр. Бурак предс., Андр. Бурак кас., І. Романчак секр. Мит. в 2-гу неділю по першим. Адрес: Jos. Roman-czak, Box 476, Oil City, Pa.

Від. 140. Бр. сьв. Арх. Мих. в Йонгстаун, О. К. Шелевач, предс., Ст. Гранный кас., Ілько Сушко секр. Мит. в 2-гу неділю по першим. Адрес: I. Suszko, 1125 W. Ryan Ave., Youngs-town, O.

Від. 141. Бр. сьв. О. Ник. в Литл Фалс, Н. Й. І. Корчинский, предс., В. Млічковский, кас., Ст. Городиский, секр. Мит. другої неділі по першим. St. Norodynsky, 110 Furnace St., Little Falls, N. Y.

Від. 142. Бр. сьв. Арх. Михайла в Елизабетпорт, Н. Дж.

Від. 143. Бр. сьв. Дмитрія в Вільдбер Па. А. Лисега пред., Ю. Боклак, кас., Ст. Мацко, секр. Мит. послідної неділі в місяці. Адрес: St. Mascko, Box 277, Windber, Pa.

Від. 144. Тов. Тисмениця в Нью-Йорку. Мих. Угорця предс., П. Підлуский кас., Ів. Коцкий секр., Н. Буриши секр. фін. Митинги відбувають ся кождої першої і третої суботи в саю під ч. 107 1/2 E. 8 St., N. York City. Адрес: John Kocli, 319 E. Houston Str., New York N. Y.

Від. 145. Бр. Неп. Зач. Пресьв. Бог. в Алтона, Па. Ф. Сенків предс., М. Хробак кас., Ів. Ку-чатовский секр. Адрес John Ku-chatowskyj, Box 572, Altoona, Pa.

Від. 146. Бр. сьв. П. і П. в Мікіс-пракс, Па. Ст. Блажовский, предс., І. Махневич, кас., Ів. Фаль, секр. Мит. 3-тої неділі по першим. Адрес: John Fall, Box 663 McKees Rocks, Pa.

Від. 147. Бр. сьв. Арх. Мих. в Алентовн, Па. Л. Хемій, прд., Ів. Клеман кас., Д. Клеман, секр. Мит. що третої неділі по пол. о 4 год. Адрес: D. Kleman, 720 N. Second Str., Allentown, Pa.

Від. 148. Бр. сьв. О. Ник. в Калі-форнії, Па. Іван Бриндзя прд., Н. Бибель кас., Д. Кіра секр. Митинги в кождо другу не-ділю по першим. Адрес: D. Ki-ra, Box 32, California, Pa.

Від. 149. Бр. Пресьв. Богородиці в Вест Сенеха, Н. Й. Т. Петри-шин предс., В. Козак кас., М. Павлик секр. Митинги по 10-тім в неділю. Адрес: Mike Pa-wlik, 545 Ingham Ave., West Seneca, N. J.

Від. 150. Бр. сьв. О. Николая в Ірвона, Па. П. Дорошич предс., М. Паславский кас., Алек. Сікоряк, секр. Адрес: A. Skoriak, Box 55, Rosebud, Pa. Clearf. Co.

Від. 151. Бр. пресьв. Діви Марії в Алентаві, Па. Євка Замор-ска, предс., М. Осейчук, кас., Паранька Трач, секр. Адрес: c/o Rev. Nestor Dmitrow 720 2nd St., Northampton, Pa.

Від. 152. Бр. Пр. Бог. в Гомстед, Па. М. Греха пред., А. Югаш кас., М. Болый секр. Адрес: M. Boloik, 541 4th Ave., Homestead, Pa.

Від. 153. Бр. сьв. О. Ник. в Вер-век, Па. Ник. Сленко, предс., Ів. Буриля, кас., А. Мацко, секр. Мит. по 10-ім в неділю. Адрес: And. Macko, 315 Station B. West Berwick, Pa.

Від. 154. Бр. сьв. П. і П. в Нью Брітейн, Конн., П. Затиц, секр., Митинги відбувають ся кождо першу неділю в місяці. Адрес: M. Ziatyk, 24 Clark St., New Britain, Conn.

Від. 155. Товариство Запорож-ска Січ в Перт Амбой, Н. Дж. М. Чумер пр., П. Криль кас., К. Пелешак, секр. Митинги другої неділі в місяці. Ад, ес:

K. Peleshak, 706 State St., Perth Amboy, N. J.

Від. 156. Братство сьв. Петра і Павла Шатерой, В. Ва. Йосиф Фодро, шедс. Кирило Кар-ляк, кас., Іван Савкулич, секр. Адрес: John Sawkulycz, Box 103, Chattaroy, W. Va.

Від. 157. Братство сьв. Дмитрія, в Донора, Па. П. Ячичин пр., Н. Кічан секр., В. Яблонь-ский кас. Мит. в четверту не-ділю по першим в церк. гали на 5-ій ул. Адрес: N. Kiczan, Box 194, Donora, Pa.

Від. 158. Братство сьв. Володи-мира, Нью Кенсінгтон, Па. Ва-силь Сич предсідатель, Ва-силь Кузьмиха, кас., Петро Кузьмиха, секр. Митинги в другу неділю по першім. Адрес: Peter Kuzmyha, 1252 4th Ave., New Kensington, Pa.

Від. 159. Братс о сьв. Петра і Павла в Геркімер, Н. Й. Мих. й-то Бурчичкий предс., В. Тур-чан кас., В. Загребельний скр., Митинги другої некілі по пер-шим в гали Петра Радзевского ч. 459 корнер Кінг стр. Адрес: W. Zahrebelyny, 226 Stimson Str., Herkimer, N. Y.

Від. 160. Братср. сьв. Юрія в Жа-маїка, Л. І. Н. Й. Лко. При-тика, предс., Петро Болюх, кас., Стефан Вергун секр. Митинги в неділю по десятім. Адрес: Steph. Werhun, 121 1/2 Rokaway Road, Jamaica, L. I. N. Y.

Від. 161. Братство сьв. Петра і Павла. Товар. Сіті, Па. Г. Зам-бар предс., Горняк кас. Ми-хайло Люц секр. Митинги кождо неділю по 15-ім. Адрес: M. Lutz, Box 141, Tower City, Pa.

Від. 162. Бр. сьв. Володимира в Скрантон, Па.

Від. 163. Товариство Зоря „Edmonton, Alta., Can. Лазо-рук Габрієль, предс., Павло Рудик, кас., Василь Семка, секр. Адреса: Semeka Wasyl, 413 Izabella St., Edmonton, Alta. Canada. Митинги відбу-вають ся другої неділі по 1-м.

Від. 164. Бр. сьв. Йоана Хрести-теля в North Hadley, Mass. Іван Яцишин предс., Ілько Бак кас., Гілер Бішко секр. Митинги відбувають ся третої неділі в місяці в гали п. Г. Бішка. Адрес: Hary Bishko, Box 132, North Hadley, Mass.

Від. 165. Бр. сьв. Йоана Бого-слова в Пітсбургу, Па. Сень-ко Дволіт предс., Пилип Ба-біцкий кас., Іван Паславский секр. Митинги відбувають ся в третю неділю по 1-шім в га-лі Просьвіта під ч. 109 7-th St. Адрес: John Paslawski, 1212 Gorman Alley, Pittsburg, Pa.

Від. 166. Бр. сьв. АА. П. П. в Барнесборо, Па. І. Урда, предс., М. Чорний кас., І. Гу-фрей секр. Митинги в першу неділю по 15-ім. Адрес: John Gufrej, Box 27, Barnesboro, Pa.

Від. 167. Бр. сьв. АА. П. П. в Сумбола, Па. В. Шпунар пр., Й. Алекс кас., С. Грабар секр. Митинги в першу неділю по першим. Адрес: Sem. Grabar, Box 36, Cumbola, Pa.

Від. 168. Бр. сьв. О. Ник. в Амстердам, Н. Й. К. Юркевич предс., Н. Пелій кас., Д. Ми-хальчишин секр. Митинги в першу неділю по 15-ім. Адрес: D. Mychalchyslyn, 41 Milton Str., Amsterdam, N. Y.

Від. 169. Бр. сьв. Ів. Хрестит. в Скрантон, Па. І. Дрозд прд., І. Скірчак кас., Д. Демко секр. Митинги в четверту неділю в місяці під ч. 425 Erming Ave. в церков. гали. Адрес: Lesko Demko, 440 Alder Str., Scran-ton, Pa.

Від. 170. Бр. сьв. Ів. Хрестит. в Чапсу, Па. (Luz Co.) В. Грешук, предс., М. Муцак кас., І. Терпливец, секр. Митинги відбувають ся другої неділі по 1-ім в гали І. Терпливец. Адрес: Ilko Terplywec, Chaun-sey, Pa., Luz. Co.

Від. 171. Тов. „Запор. Січ“ Pitts-burg, Pa. Адрес: And. Andrec, 5107 Dresden Alley, Pittsburg, Pa.

Від. 172. Бр. сьв. П. і П. Salt-burg, Pa. Адрес: John Sluzarik, Box 175, Saltburg, Pa.

Від. 173. Бр. сьв. Ольги, Clevel-land, O. Адрес: Mich. Bagey, 2474 E. 2nd Str., Cleveland, O.

Від. 174. Бр. сьв. О. Ник. Ох-форд Furnace, N. J. Адрес: Jos. Yushkevich, Box 100, Oxford Furnace, N. J.

Від. 175. Бр. сьв. О. Ник. в De-troit, Mich. Н. Сьвітлицкий пред., Анд. Вовк секр., Ів. Мьяковский кас. Митинги в першу суботу по 15-ім в гали на 97 Gilber Str. Адрес: Andro Wovwk, 1182 Military Ave. De-troit, Mich.

Від. 176. Бр. сьв. О. Николая в Newburgh, N. Y. М. Яблонь-ский пр., Ів. Попович кас., Ів. Коваль секр. Адрес: John Ko-wal, Newburgh, N. Y. New Windsor.

Від. 177. Тов. Івана Франка, Vegreville, Alta, Canada.

Від. 178. Бр. Пр. Д. Марії в Ман-честер, Н. Й.

Книжки

які можна дістати в складі книжок „Свобода“:

Америка 15 ц.
Ангил та пустельник і т. і. 15 ц.
Біблія велика 2 дол.
Борба клас і чому робітники організують ся 15 ц.
В Старім і Новім краю 25 ц.
Гріхи мільонерів і т. п. С. 7. 15 ц.
Дещо з історії православної місії в Америці 10 ц.
Дещо про зв'язи 30 ц.
Дві левади і т. п. С. 5. 15 ц.
Дорога любови, то Бога до-рога. С. 6 15 ц.
Драгоманів 25 ц.
Емігрант 15 ц.
Жовнір 10 ц.
Журавлі 10 ц.
Житє Ісуса Христа 1.50 дол.
Житє зарібки, організації і т. п. в С ол. д. жазах 15 ц.
Земельне питан 15 ц.
Зуб за зуб 10 ц.
Казки про Жидів 15 ц.
Історія Руси з образками 10 ц.
Капітал і праця 15 ц.
Книжка Рахункова 50 ц.
Казки про Жидів 15 ц.
Марія 10 ц.
Многострадалий народ, о-гляд історії українського народу 20 ц.
Навернений Грішник 20 ц.
Народний рух австро-угор-ських Русинів 15 ц.
Новий Завіт 2 дол.
Образки і загадки 10 ц.
Оповідання 15 ц.
Оповід. про заздрих богів. 10 ц.
Про відступників від рос. православ'я 10 ц.
Про нутро землі 25 ц.
Підземні скарби 25 ц.
Покуса 10 ц.
Псалтир 1 дол.
Релігійні віровання старинних народів 20 ц.
Розмова Поляка з Русином 10 ц.
Смерть 10 ц.
Стародавні казки та оповіда-ня 15 ц.
Степові люде 15 ц.
Страйк 20 ц.
Стріляй на смерть, робітнича драма 15 ц.
Унія в Америці 20 ц.
Хто з чого живе 15 ц.
Які то є люди на землі, з 20 образками 50 ц.
Як мужик ходив до царя правди шукати 15 ц.
Через кордон 15 ц.
Якої нам треба науки 5 ц.
Руско-англійский тлумач 60 ц.
Польско-англійский тлумачбо ц
Коляди 15 ц.

Молитвенники в красній оправі

Бог Надежда моя 2.50 дол.
Хліб Душі 2.50 „
Druh Duszi 1.50 „
Druh Duszi (в звич. опр.) 75 ц.
Молитвенник малий 1.50 дол.
Вінець 1.50 „
Зборник 2.30 „

Також можна дістати:

Книжочки колекторські пер-ковні 10 ц.
Книжочки Братські 10 ц.
Метрики хрещення 3 ц.
Метрики шлюбні 3 ц.
Метрики смерті 3 ц.
Помияник померших душ 10 ц.

Пишіть на адресу:

Swoboda,

184 Hudson Str., New York, N. Y.

КАЛЕНДАРІ

на рік 1908,

видаві Р. Н. Союзом

Ціна книгарска для нечле-нів виносить 35 цнт.

R. Publishing & Exchange Co.

184 Hudson Str.,

New York, N. Y.

ПРИЙМАЄТЬ СЯ ПІДПИСКА

НА 1908 РІК

на щотижневу газету

„С л о в о“

Рік видання другий.

„Слово“ призначене для украї-нських і сільських робітників. Через це „Слово“ особлявшу увагу звертатиме на прояви робітничого руху на всім світі і осо-бливо на Україні.

Обстоюючи справедливі наці-ональні домагання українського народу, „Слово“ не меншу ува-гу звертатиме на потреби і про-яви національного життя україн-ского народу Галицької, Угор-ської і особливо Російської У-країни.

Підписна ціна з перасилкою і доставкою: на 1 рік 3.00 дол. Адрес редакції і контори: Київ, Большая Владимирская № 76. Видавниця: О. Корольова. Редактор: С. Петлюра.

ПІД ВОДОЮ.

Оден американець вивдавав дуже добрий човен, який пливе цілком під водою, так що его зовсім з гори не видно. З тим він і удав ся до батюшки царя, та так каже: „Чи не потрібно, Ваша Величність, підводних човнів...“ „Дякую, — каже цар — а не то човен, але цілу флоту маю під водою... От, як не вірите, то посмітайте на шень Яландів...“

У ЛІКАРЯ.

— А що вам долагає?
— Та пане дохтір мені долагає хвороба...
— Але яка хвороба?
— Ну, та ви вже на се дохтір, щоб ви знали яка хвороба!..

У ГОЛЯРА.

— Хай вас чорт вхопить! Остриглись мене як осла!..
— Та я старає ся тільки, щоб вам було до твари добродію.

ГІРКЕ.

А: А що ти їв нині на вечеру?
В: То що вістало з обіду.
А: А що вістало з обіду?
В: Нічо...

УЖИВАЮЧІ ТЮТЮН.

Золота годинка і анцишок, гарантований на 20 літ, вартості 23 доларів. Таку годинку дамо кожному, хто допоможе нам розповсюджувати наш найліпшої якості тютюну. Ви можете легко розпродати тютюну за 6 доларів між наших приятелів і за те дістанете даром цю гарну годинку.
Подайте нам свою вказівку адресу.
EUROPEAN TOBACCO CO.
33 Leonard Str., Dep. 51, New York, NY.

Сей \$20.00 Загрок за \$5.45
This \$20 Watch for \$5.45

З виборним дамським або мужеським ланцюжком. Подумайте! Подпалюючи оферта яка где кожди була. Жаден порядний заклад не в силі паслидовати его. Післясь цілковито на наше рівно. Можете оглянути его на експресовій офісі. Порівняйте его з яким небудь другим вигарком, котрий коштує 4 рази тільки. Прочитайте нашу гваранцію, а вияшювши чого сподівались ся, незвичайна нагода в історії вигарків, дайте експрес-агенту \$5.45 і оплати експресу. Більш однак думайте, що наша заява неправдива, а не вигарком на наш кошті. Жаден процент, жаден профіт, жадні агенти, ми продаємо просто в фабрики. Величезна розпродаж уможливає нам дати Вам сю оферту, з шень як одна третя ціни, яку платити купці, хочачи продати вигарок за 20.00 доларів.

СЕЙ ЗІГАРОК ЕВІНГЕНА
окладники і осередок гарантований на 20 літ. Рівний в вигляді до першого золотого вигарка відно вироблених окладників чисто золотими вироблених дублюваних коверти, осередок виложений дорожніми камінцями 34 плити, патентований регулятор, гарний цфероблат, цілком випробований і ввергулований таким виїде в фабрики. Не коштує Вас щепта то відпайте, чи се є вигарок про Вас. Лимонь пийте. Вам імя, адрес і Експрес-Офіс, а ми сечас пишемо вигарок. Хотите вигарок, чому не напишете? Спеціальна оферта. Если заардеруете 6 вигарків, пишемо Вам оден вигарок і ланцюжок цілком за дарме, 7 вигарків за 32.70 дол., а если припшете цілу суму вашого купна (оден або більше) в Вашим ордером, пишемо вигарок і ланцюжок відор тисю поштою регістровано, всі видатки заплачені, се значить заплатажене 50 пайт. на кожди вигарку. (16-19)
NATIONAL CONSOLIDATED WATCH CO.
Dept. 438 CHICAGO, ILL.

\$3.50. Рідка спосібність! Ми закупили за годинку цілий фабричний запас сих годинок за дуже низьку ціну. Сі годинки були продані по 15.00 дол., однак ми тепер продаємо їх по \$3.50 дол. Мають на 20 літ тривалу повелочувалу коверту. Годинки сучі мужські або дамські, гарантовані на 20 літ і висаджені цілком камінцями. Показують час як найточніше і тому сучі поручені усім тим людям, котрі працюють при великих ділах. Таку годинку вислаємо за одержанням \$3.50 дол. або послаємо через експрес на С. О. D. \$8.50 дол. і оплата експресу уповажнює кожного до виключної власності годинки. Оглянути її можна ще перед відпайкою. ДАРОМ гарний повелочуваний годинник в брегетом до кожди годинки. Пишіть до нас на адресу: R. A. FRETHER & Co. 52 Dearborn Str. Chicago, Ill. (9-21)

ПОЗІР! ПОЗІР!

Звертаємо увагу усіх Вл. Родичів що одиницям управління до пересилки грошей на свій Коштовітот

ГАВРИЛ ДЗЯДИК.

130 Main Str., Derby, Conn.

який є нотарем публичним і має кавцію в стейті в сумі 10.000 доларів.
У всякій справі удавайте ся лиш до него. Він виробляє повновласти. контракти купна і продажі і т. д. Полагоджує справи військові як увільнення від асентурунку, контролю, виправ і т. п. Продає шифарти на всі ліній корабельні. Мінє і пересилає гроші до всіх країв.

Тому, Родичи, проч в чужинах удавайте ся лиш до:

GABRIEL DZIADYK.

130 Main Str., Derby, Conn

Одинокий руский адвокат і нотар на цілу Америку

Доктор прав

ЮЛІАН ЧУПНА

Консулярний комісар.
Полагоджує всі справи в Галичині. Процеса спадкові і ґрунтові. Відбере гроші від довжиків. Справи військові. Споряджує контракти, повномочія і всі інші документи. Перепроваджує інтабуляції і всі виписи гіпотечні. 2-3 N. Main Str. WILKES-BARRE, PA.
Адрес поштової: JULIAN CZUPKA, U. S. P. O. Box 372, WILKES-BARRE, PA.

Harry E. Paul.

Робить камінні нагробники, хрести, пам'ятники.

Rt Пайн і Марнет улиць,
ПОРТ НАРБОН, ПА. 508

ДОНТОР ШТАЙН.

Робить: від 8 до 10 рану, і до 3 по обіді, 7 до 9 вечер.

18 E. Oak St., Шенандоа, Па. 508

Dr. E. J. LARKIN

Дентист. 40-08
Офіс отворений від 7-ої рану до 8-ої пополу. В неділі від 10-ої год. рану до 12 пополу.

24 Elizabeth Street, Derby, Conn

Всі роботи ГАРАНТУЮТЬ СЯ.
Офіс коло Derby Gas Company.

HOWARD ALBERT.

Антинар.

Продає всілякі ліки по найнижших цінах. Ліки Севери.

ЛАНСФОРД, ПА. 508

Перший народний банк

в Шенандорі, Па.

Капітал \$100.000.00

Надвиська 150.000.00

Нерозділені зиски 22.437.34

Депозити около 1.000.000.00

Банк сей має найбільшу надвиську в усіх банків в Шенандорі.

Уряд Злучених Держав переходує в ним свої гроші.

Банк отворений від 9 рану до 3-ої пополу. Приймає вклади від долара по-зашви.

Хто хоче, аби его гроші приносили процент, нехай їх вложит до Першого Народного Банку в Шенандорі, Па.

Frank Posluszny

Готельник

Найліпші тутешні і імпортовані напитки.

Пиян довозить до дому, не треба носити на плечах.

Телефони:

Bell 39—J Hemlock

P. & A. 41 South

1109 Carson St.

PITTSBURG, PA.

Here in America

Можете набути тої доброї, здорової

Правдивої франкової домішки.

Она єсть славна на цілий світ. Сі завдячують старокраєві куярі можливість роблення найліпшої кави.

Она робить добру каву дешевішою, а дешеву каву лучшою. Не треба богато давати, а вже кавка набирає ліпшого запаху і смаку.

Заждайте від свого траєрника правдивої Франкової домішки і не приймайте жадної другої. Можете єї пізнати по нашій етикетці охороненій — млину кахові.

H. FRANK

SOEHNLE & CO.

Американська філія:

FLUSHING, N. Y. 3

GERMAN SAVINGS & DEPOSIT BANK

Капітал і Надвиська \$700.000.00

Депозити 4.700.000.00

Пересилає також гроші до краю, про-дає шифарти, виробляє контракти, по-лагоджує справи військові, а від вложе-них грошей платить 4 процент.

Банк сей затверджений гвернером стейту.

Розмовитесь в ним по руски.

30 per 14th & Carson Sts., Pittsburg, Pa.

РУСИНИ! Ся хочете

дістати до-бру і шану домовину і щоби похорон виносив зас ак най-шанше, удайтесь до:

JOSEPH COLWELL,

180 MAIN STREET,

DERBY, CONN.

Telephone Calls Office 52-2.

House 18-2.

А подякуєте і пізнаєте чесного чоловіка.

THE FIRST NATIONAL BANK

OF MINERSVILLE, PA.

Капітал \$50.000.00. Надвиська

нерозділені зиски \$93.000.00

Заснований 1864 року.

Найстарший Народний Банк

Скулки Кавіті.

Провадить загальний банковий

бізнес. Видає міжнародні моні

рдери, драфти і пересилає гро-

ші до всіх частин світа Позичає

гроші на реальности. Депозити

его банку подвоїлись протягом

юслідних 5 літ і виносьть тепер

около \$500.000.00.

Гроші пересилає через фірму

Knauth Nachod & Kuhne, New

York, N. Y.

Стефан Рябець

має у себе найліпші напитки, цигари і папіроси. Має також добре заряджену трюсерню.

СПРОБУЙТЕ!

Mahanoy Plane, Pa.

Dr. J. SZLUPAS,

1419 N. Main Ave.,

Scranton, Pa.

Можна его бачити в офісі:

від 8-ої до 10-ої год. рану,

від 2-ої до 4-ої пополу,

від 7-ої до 10-ої вечер.

Old Phone 1269—B

K. G. CIESLAK,

ФОТОГРАФ.

Ся хоче в малой фотографії

зробити великий портрет, то при-

шліть мені малу фотографію, а я

Вам в неї зроблю таку велику як

ли хочете.

2737 PENN AVE.,

12th & CARSON STS. S. S.

PITTSBURG, PA.

710 BRADDOCK AVE.

BRADDOCK, PA.

Dr. Teofil A. Starzynski

ЛІНАР.

Лічать всілякі хвороби, жіночі,

мужські і діточі — совістно.

Вилічене, если можливе, гва-

рантує.

Години урядові:

від 8 до 10 рану,

від 12 до 3 пополу.в.

від 7 до 9 вечер.

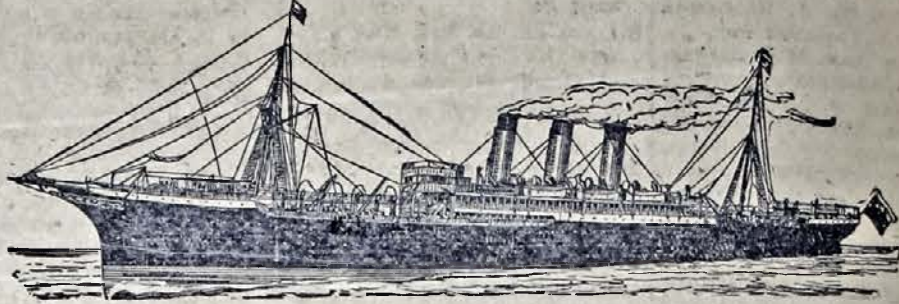
15th Str. S. S.

PITTSBURG, PA.

БАНК

РУСКИХ ЕМИГРАНТІВ

Зайнкорпорований в Стейті Нью Джерсі. Капітал 50.000.00 д.

184 Hudson St., New York, N. Y.

Банк сей залагоджує слідуочі справи:

- 1) Пересилає гроші до всіх країв і держав світа по цінах можливо найтаншій і як найкорше.
- 2) Продає шифарти на різні лінії корабельні до старого краю як також з краю до Америки по тих самих цінах, що і самі компанії по своїх головних офісах в Нью Йорку.
- 3) Виробляє повновласти, контракти купна і продажі заосмотрені підписом консуля; перепроваджує процеси спадкові, інтабуляції, екстабуляції, колектує гроші і взагалі перепроваджує всякі інші справи зі судами і старокраєвими властями при помочи звисних старо-краєвих нотарів і адвокатів.
- 4) Полагоджує справи військові, як: увільнене від асентурунку, військової кон-тролі, увільнене від виправ і т. п.
- 5) Вирабляє нашпорти для ситизенів вїїжджаючих до краю.
- 6) Дає поради в процесах против компаній в разі каліцтва, смерти, несплачених пейдів і в других правних американських справах.
- 7) Мінє гроші — старокраєві на американські і американські на краєві після біжучого курсу.

Крім сего Банк Руских Емігрантів готов служити порадою і інформаціями також в других справах, особливо тим, котрі приїжджають до Нью Йорку а не сучі обзнакомлені в містом. Банк Руских Емігрантів вкладає гроші на процент до американських і краєвих банків.

Десата часть з чистого доходу Банку Руских Емігрантів при-значена на Руский Народний Еміграційний Дім в Америці.

З поважанем

Дирекція: Г. Дзядик предс.. А. Савка місто-предс.. К. Курчів кас., С. Ядловський секр.

Адрес: R. Publishing & Exchange Co.

184 Hudson St., New York, N. Y.

HERMAN SCHULTZ.

Контрактор і будівничий.

Всі роботи полагоджує сей час

і точно, як також подає ціни на

всілякого рода роботи. 36

АДРЕС:

Housatonic Ave., Derby, Conn.

ВИРОБИ БРАЦКІ

машлі, шапки, відзнаки,

хоругви, уніформи.

Цінне і проки вислає

даром.

Можете писати до нас по руски,

словенськи або польськи.

R. H. MORGAN

13 N. MAIN ST.

SHENANDOAH, PA.

MERCHANTS

NATIONAL BANK

Шенандоа, Па.

Капітал 100.000.00 дол.

Надвиська 120.000.00 дол.

Депозити вище пів міліона

доларів.

Се є NATIONAL BANK чар-

терований Урядом Злучених

Держав і під безпосередню кон-

тролею тогож уряду.

Се є одинокий Банк в Шенан-

доа, Па. що має свій власний

будинок, в яким міститься ся почта.

Вкладайте гроші до того Бан-

ку а дістанете від них процент.

Банк сей втпачує що року

тисячі доларів проценту своїм

костумерам, котрі мають в ним

свої гроші.

Там розмовляє ся по руски.

Merchants National Bank

на рої улиць Мейн і Лойд,

Shenandoah Pa.

Оден з найбільших броварів в Америці.

ПІЙТЕ ПИВО НА КРАЄВИЙ ОПО-

ОІВ, ВЕЗ ВОЯКИХ ПРИМІШОК.

Хто лиш раз по-Голова від него

коштує сего пива, ніколи не болить,

то иншого же не бо єсть здорове і

буде пийти. поживне.

НЕ ТРЕБА ЕГО ЗРЕПТОКУ ХВА-

ЛИТИ, БО ДОВРЕ САМО ЗА

СЕБЕ ГОВОРІТЬ.

E. ROBINSON'S SONS,

LAGER BEER BREWERY,

435 to 455 N. 7-th Str.

SCRANTON, PA.

Telephone calls: GENERAL OFFICE 2333

NIGHT CALL 4854.

TELEPHONE 2085 ORCHARD.

ІЛІЯ РОЗЕНТАЛЬ

РУСКИЙ АДВОКАТ

404 GRAND St. NEW YORK.